

“Kom og lek” er satsningsområdet til de kommunale barnehagene i Øvre Eiker de neste årene.

I den nye rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver som trådte i kraft 1. august 2017 har leken en sentral plass, og vi må derfor ta vare på og videreutvikle leken og den nordiske barnehagetradisjonen. Det står blant annet også at barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelsers og mobbing. Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen.

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre.

FN (2013) fremhever opplevelsesaspekter ved leken i sine kommentarer til barnekonvensjonen artikkel 31 om barns rett til blant annet lek. Jans (2004) uttrykker det treffende når barn beskrives ikke bare som human beings, men at de også i stor grad er playful beings.

I denne brosjyren knytter vi livsmestring og lek sammen for å sette søkelys på barns psykiske helserettigheter, hvorfor leken er livsviktig og hvilke forpliktelser personalet i barnehagene har i samspill og lek med barna.

Kompetansehevingen skjer i samarbeid med STYD kommunikasjon.

Barns syv psykiske helserettigheter:

- 1 Identitet og selvrespekt:** følelse av å være noe og være noe verdt. I leken får barnet mulighet til å bli kjent med seg selv og sine omgivelser. Personalet skal i samspill og lek:
 - tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse.
 - sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen.
 - møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn.
 - være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet.
- 2 Meningen i livet:** følelse av å være del av noe større enn en selv, at det er noen som trenger en. Leken er barnets naturlige uttrykksform. Personalet skal i samspill og lek:
 - støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg.
 - bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre.
 - organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek.
 - bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer.
- 3 Mestring:** følelse av at man duger til noe. Leken gir barnet mulighet til opplevelsen av flyt, til å mestre utfordringer og motstand. Personalet skal i samspill og lek:
 - være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter.
 - støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner.
 - støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem.
 - sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser.
- 4 Tilhørighet:** følelse av å høre til noen, høre hjemme et sted. I leken opplever barnet tett og nært vennskap og utvikler vi-følelsen til barnegruppen. Personalet skal i samspill og lek:
 - støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner.
 - samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap.
 - støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger.
 - forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelsers og uheldige samspillsmønstre.

5 Trygghet: å kunne føle, tenke og utfolde seg uten å være redd. I leken opplever barnet å bli sett, hørt og forstått og anerkjent for den man er. Personalet skal i samspill og lek:

- ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile.
- legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre.
- legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger.
- ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.

6 Deltakelse: følelse av at det spiller noen rolle hva man gjør eller ikke gjør. I leken opplever barnet seg betydningsfull og det er et stort ansvar som ligger på de ansatte for å sørge for at alle barn får mulighet til deltakelse i lek. Personalet skal i samspill og lek:

- anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språkutvikling.
- stimulere barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler.
- utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler.
- synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring.

7 Fellesskap: noen å dele tanker og følelser med, noen som kjenner en, bryr seg om en, vil passe på en når det trengs. I leken opplever barnet trivsel, glede og humor i samspill med andre, og personalet skal i samspill og lek:

- fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek.
- observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser.
- støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner.
- forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

FAGDAGEN 18. OKTOBER 2017

Kom og lek

